

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1906

Vragen van de leden **Peters** (GroenLinks) en **Jasper van Dijk** (SP) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de optelsom van bezuinigingen op cultuur* (ingezonden 28 februari 2012).

Antwoord van staatssecretaris **Zijlstra** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 20 maart 2012).

Vraag 1

Kunt u aangeven hoeveel er door Rijk, provincies en gemeenten gezamenlijk in totaal wordt bezuinigd op cultuur, uitgesplitst naar gemeente en uitgesplitst naar sectoren? Zo nee, bent u bereid dat te onderzoeken?

Antwoord 1

Mede omdat de besluitvorming over de cultuursubsidies voor de periode 2013–2016 bij zowel Rijk, gemeenten als provincies nog niet is afgerond, is het niet mogelijk aan te geven hoeveel er door Rijk, provincies en gemeenten gezamenlijk wordt bezuinigd op cultuur. Verder zijn de begrotingen (onderling) moeilijk vergelijkbaar; culturele instellingen zijn bijvoorbeeld soms onderdeel van de gemeentelijke dienst. Het is dan ook vrijwel onmogelijk de bezuinigingen in beeld te brengen naar sector.

Na ontvangst van het advies van de Raad voor Cultuur (uiterlijk 22 mei 2012) wordt met de convenantpartners (de drie grote steden en de regio's Noord, Oost, Zuid, West en Midden) geïnventariseerd op welke terreinen de keuzes van de overheden samen komen. Met de andere overheden worden vervolgens bestuurlijke afspraken over de periode 2013–2016 gemaakt.

Vraag 2

Kunt u aangeven hoeveel instellingen worden gesubsidieerd door rijk, provincies of gemeenten? Is inzichtelijk bij welk soort instellingen de grootste klappen vallen door de bezuinigingen op cultuur? Zo nee, bent u bereid dat te onderzoeken?

Antwoord 2

Het is niet mogelijk aan te geven hoeveel instellingen in totaal worden gesubsidieerd door Rijk, provincies of gemeenten. Er is geen centrale administratie van instellingen die gesubsidieerd worden door de verschillende overheden. Uit het onderzoek van februari 2011 naar de bezuinigingsplannen van gemeenten en provincies bleek dat gemeenten in 2011 het vaakst bibliotheken noemden als onderwerp van bezuinigingen, gevolgd door

overige cultuurinstellingen (beeldende kunst, festivals, projecten etc.) en podiumkunsten¹.

Op Prinsjesdag 2012 wordt bekend welke instellingen het Rijk zal gaan subsidiëren in de periode 2013–2016. Afronding van de besluitvorming bij de meeste gemeenten en provincies vindt tegen het einde van 2012 plaats.

Vraag 3

Is inzichtelijk wat het effect zal zijn van de optelsom van bezuinigingen op de doelstellingen van het cultuursubsidiebeleid, waaronder talentontwikkeling? Zo nee, bent u bereid dat te onderzoeken?

Antwoord 3

Dergelijke onderzoeken zijn, gezien de moeilijke vergelijkbaarheid van de onderliggende gegevens, niet haalbaar. Zie ook het antwoord op vragen 1 en 2.

Vraag 4

Is inzichtelijk wat het effect zal zijn van de optelsom van bezuinigingen op zaken als het aanbod van kunst en cultuur, de bezoekersaantallen, het aantal beoefenaars van amateurkunst, de mate waarin kinderen en jongeren met kunst en cultuur in aanraking komen en de werkgelegenheid? Zo nee, bent u bereid dat te onderzoeken?

Antwoord 4

Het is momenteel niet mogelijk om de ontwikkeling van deze kenmerken van de cultuursector betrouwbaar te voorspellen, laat staan wat de invloed van de bezuinigingen daarop is. Bewegingen in de zaken die in de vraag zijn genoemd zijn van veel factoren afhankelijk. Ten eerste ontbreken veel onderliggende gegevens (zie ook vraag 3). Verder is de ontwikkeling mede afhankelijk van de (nog onbekende) subsidiebesluiten van de overheden, de mate waarin instellingen met minder subsidie verder kunnen of nieuwe geldstromen weten te vinden en de keuzes van consumenten naar aanleiding van de crisis.

Vraag 5

Wat is de verwachting ten aanzien van extra giften als gevolg van de Geefwet?

Antwoord 5

Als gevolg van de Geefwet worden giften aan culturele instellingen als subcategorie van de algemeen nut beogende instellingen (ANBI's) extra gestimuleerd door de multiplier voor giften aan culturele instellingen. De multiplier is de factor waarmee de gift mag worden vermenigvuldigd voor de berekening van de aftrekpost. Voor de multiplier was aanvankelijk een budgettair beslag van € 12 miljoen ingeruimd in de Geefwet. Door een amendement bij de kamerbehandeling van de Geefwet is een deel van dit budget ingezet ten bate van de steunstichting SBBI, waardoor de multiplier is ingeperkt tot een budgettair beslag van € 5 miljoen. Dit bedrag belichaamt de geraamde gederfde belastingopbrengsten als gevolg van de multiplier. Het bedrag aan feitelijke giften is een veelvoud hiervan. De feitelijke toename in de giften aan culturele instellingen als gevolg van de multiplier is nog niet bekend, maar zal ook afhankelijk zijn van de inzet van de culturele instellingen om giften te verwerven.

Vraag 6

Is inzichtelijk wat het effect van het totaal aan maatregelen is op de inkomsten van de overheid? Leveren de maatregelen, zoals het verhogen van de btw en het afschaffen van de wet Werk en inkomen kunstenaars (WWIK), op wat het kabinet verwacht te besparen? Wat zijn de verwachte effecten van overige kostenmaatregelen zoals die voor frictie- en transitiekosten? Zo nee, bent u bereid dat te onderzoeken?

¹ Bezuinigingen van gemeenten en provincies op kunst en cultuur, DSP-groep BV, 2 februari 2011

Antwoord 6

Aan het afschaffen van de WWIK per 1 januari 2012 is een structurele besparing verbonden van € 10 miljoen. Vanwege de overgangsregeling tot 1 juli 2012 zal deze opbrengst later dan aanvankelijk was voorzien worden gerealiseerd.

Het beoogde effect van de btw-verhoging op podiumkunsten, kunst en verzamelvoorwerpen is een belastingopbrengst van € 90 miljoen. Er is nog geen onderzoek gedaan naar de exacte effecten van deze maatregel. Bij een volgende evaluatie van het btw-tarief voor cultuur en media kan het effect worden vastgesteld.

Voor frictie- en transitiekosten is vanaf 2013 een bedrag van eenmalig maximaal € 138 miljoen beschikbaar. Wat de effecten hiervan zijn is nu nog niet bekend.

Vraag 7

Deelt u de mening dat informatie over de optelsom van bezuinigingen en de effecten daarvan op het maatschappelijk aanbod en de inkomsten van de overheid noodzakelijk is om effectief het beleid te kunnen controleren? Deelt u de mening dat het overheidsbeleid direct en indirect effect heeft op de financiële positie van de sector, gelet op het feit dat een groot deel van de culturele infrastructuur is gebouwd op co-financiering, samenwerkingsverbanden en derde-geldstromen? Hoe kan er een goede afweging worden gemaakt als de gevolgen van bezuinigingen op de drie overheidsniveaus, plus het teruglopen van de sponsorinkomsten, de btw-verhoging, de opheffing WWIK en andere maatregelen (waaronder de Geefwet) niet geschetst kunnen worden?

Antwoord 7

Bij een dergelijke herstructurering van een overwegend gesubsidieerde sector leveren bezuinigingen een rechtstreekse besparing op, met relatief geringe uitval van verdienvermogen. Het is evident dat daar frictie- en transitiekosten mee gemoeid zijn.

Het ministerie van OCW brengt jaarlijks de publicatie *Cultuur in Beeld* uit, waarin een breed overzicht wordt gegeven van de positie van de cultuursector.